

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 1*

GUIDELINES FOR DEVELOPING INTERNAL SUPERVISION OPERATIONS OF SCHOOLS
TO EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES IN NEW CRISIS SITUATIONS THUNG
WANG NAM DAENG SCHOOL GROUP UNDER THE JURISDICTION OF TAK PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ศศิธร รกไพโร*, ธนกฤต สิทธิราช และ สุภาพรณ์ กิตติรัชชานนท์

Sasitorn Rokpai*, Thanakrit Sitthirat and Suphaphon Kittiratchadanon

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: Sasitornsasi2019@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 การวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจกับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 135 คน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ พบปัญหามากที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศ พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหา กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ด้านการวางแผน คือ มีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการติดตามและประเมินผล คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, นิเทศภายใน, สถานการณ์วิกฤตใหม่

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the conditions and problems of internal supervision operations of schools. Expanding educational opportunities in new crisis situations 2) To find ways to develop the internal supervision of schools in expanding educational opportunities in new crisis situations. Thung Wang Nam Daeng School Group Under the Tak Primary Educational Service Area Office, Area 1, the research is a combination of survey research and qualitative research. Target groups include: Educational institution administrators and school teachers expand educational opportunities. Thung Wang Nam Daeng School Group Under the Tak Primary Educational Service Area Office, Area 1, academic year 2023, a total of 135 people. Quantitative data were collected using questionnaires. Qualitative data through interviews The research tools used were a 5-level rating scale questionnaire and an interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation. Information obtained from the interview By analyzing the content The results of the research found that 1) The condition of the internal supervision operations of the schools in the Thung Wang Nam Daeng School Group was found to be overall and in each aspect. is at a high level 2) Problems with internal supervision operations. It was found that in the area of education there is a need for supervision. The most problems were found. 3) Guidelines for developing supervisory operations. It was found that in the area of education, the necessary need was to appoint a working group. Analyze problems and needs for internal supervision, determine problem areas. Determine and prioritize internal supervision problems in accordance with the school context. In terms of planning, goals are set and priorities are set for supervision within the school together. On the practical side, there is a systematic planning of supervision operations within the school. In terms of monitoring and evaluation, there is the appointment of a subcommittee to monitor and evaluate the supervision of teaching and learning.

Keywords: Development Guidelines, Internal Supervision, New Crisis Situation

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา องค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนต้องพัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) จะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2559 ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปีเพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 - 13 (พ.ศ. 2565 - 2569) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่ทำนายผู้บริหารการศึกษาในทุกยุคทุกสมัย กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบอัตราการเกิดของประชากรลดลงตามลำดับได้ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยเรียนลดลง ประกอบกับอัตราการย้ายของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนที่เป็นตัวป้อนให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 30,000 กว่าแห่ง จึงลดลงตามลำดับ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พยายามดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กในหลาย ๆ รูปแบบ ให้เป็นไปตามความสมัครใจในระดับพื้นที่ สถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถยุบรวมได้ ก็ได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ซึ่งในการสอนนั้นพบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติทั้งจากสังกัดเดียวกันและจากต่างสังกัดหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากได้รับงบประมาณน้อย สื่อเทคโนโลยี และการสื่อสารมีใช้จำกัดและที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในท้ายที่สุดก็ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการเรียนการสอนจากสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน พบว่าการดำเนินงานการนิเทศภายใน ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระ เรื่องการเตรียมเอกสาร เพราะไม่เก่งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงทำให้ส่งผลต่อด้านคุณภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถดูได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน (Ordinary

National Education Test: O - Net) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานและยังต้องพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1, 2565) การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้แนวคิดของ ศศิกานต์ พันธุ์โนราช ในการรองรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยเพื่อที่จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป กระบวนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน (ศศิกานต์ พันธุ์โนราช, 2561)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือในเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple Choice) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นแบบกำหนดข้อคำตอบให้เลือก (Multiple response) ได้มากกว่า 1 คำตอบในแต่ละด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทั้ง 5 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งข้อคำถามที่ได้รับการยอมรับต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.67 -1

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre - Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ซึ่งในวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง จำนวน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 นำส่งที่โรงเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งแจกแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร และครูผู้สอน เท่ากับจำนวนบุคลากรทั้งหมด ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และการเก็บคืน เมื่อถึงกำหนดเดินทางไปดำเนินการด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นแบบเติมคำ (Completion form) และเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open - end) วิเคราะห์หาค่าร้อยละสูงสุด แต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัยด้วยตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องเรียงลำดับตามค่าความถี่ความสอดคล้อง (Consistency Frequency) แล้วจัดลำดับปัญหาจากมีค่าร้อยละสูงสุดไปหาต่ำสุดเป็นรายด้าน อภิปรายผลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้ ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 โดยรวม

ด้าน	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับ
		(μ)	(σ)		
1	ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	4.03	0.63	มาก	4
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.11	0.69	มาก	3
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	4.30	0.66	มาก	1
4	ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	4.18	0.68	มาก	2
เฉลี่ยรวม		4.24	4.16	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก

தாக เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.16, \sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก สูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.30, \sigma = 0.66$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.18, \sigma = 0.68$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก และด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.11, \sigma = 0.69$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ($\mu = 4.03, \sigma = 0.63$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แสดงผลตามตาราง ดังนี้ ตารางที่ 2 แสดงความถี่และค่าร้อยละปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ลำดับที่	รายการ	ระดับของปัญหา	
		ความถี่	ร้อยละ
1.	ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และโรงเรียนไม่มี แบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น	4	3.00
2.	โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถร่วมในการ วางแผนการนิเทศ โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศไม่ตรงหรือไม่ครบตามมาตรฐาน การศึกษา	3	2.20
3.	โรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียน	1	0.70
4.	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถาน สถานการณวิฤตใหม่ โรงเรียนไม่มีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน	4	3.00
5.	คณะกรรมการการนิเทศขาดการประชุมวางแผนร่วมกันก่อนทำการนิเทศ และ โรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศภายใน	2	1.50
6.	โรงเรียนไม่ได้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศไว้อย่างชัดเจน โรงเรียนไม่ได้จัดคู่มือการ นิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน	1	0.70
7.	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใช้ในการจัดการสอน ตามสถานการณวิฤตใหม่	3	3.00
8.	โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ โรงเรียนไม่ได้มี การดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3	2.20
9.	โรงเรียนไม่ได้ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศภายใน โรงเรียน	1	0.70
10.	ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่มีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไป เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป โรงเรียน ไม่มีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลการนิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับ สาธารณชนทราบ	4	3.00
11.	โรงเรียนไม่ได้มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง	2	1.50
12.	คณะกรรมการการนิเทศไม่มีการแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ	1	0.70

2.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และโรงเรียนไม่มีแบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถมาร่วมในการวางแผนการนิเทศ โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศไม่ตรงหรือไม่ครบตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนโรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ควรมีแบบฟอร์มการนิเทศที่โรงเรียนสร้างขึ้น

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานประกอบการณวิถุคใหม่ โรงเรียนไม่มีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน มากที่สุด รองลงมา คือ คณะกรรมการการนิเทศขาดการประชุมวางแผนร่วมกันก่อนทำการนิเทศ และโรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการนิเทศภายใน ส่วนโรงเรียนไม่ได้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศไว้อย่างชัดเจน โรงเรียนไม่ได้จัดคู่มือการนิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานประกอบการณวิถุคใหม่ ควรมีการวางแผน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอนตามสถานประกอบการณวิถุคใหม่ มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ โรงเรียนไม่ได้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่วนโรงเรียนไม่ได้ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการจัดการสอนตามสถานประกอบการณวิถุคใหม่

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่มีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป โรงเรียนไม่มีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลการนิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ให้กับสาธารณชนทราบ มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนไม่ได้มีการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ส่วนคณะกรรมการการนิเทศไม่มีการแจ้งผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ มีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารควรนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการประชุม ปรึกษาหารือหลังการจัดการนิเทศเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาการนิเทศในครั้งต่อไป

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานประกอบการณวิถุคใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถวิเคราะห์หาแนวทาง 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน

3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศติดตามและประเมินผล จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล

สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ทั้ง 4 ด้าน สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ให้การนิเทศผู้รับการนิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ทีมงานนิเทศและผู้รับการนิเทศ จะส่งผลให้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นไม่มีปัญหาในการให้ความร่วมมือและสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ซึ่งควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ดำเนินกิจกรรมตามแผน และมีการประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้นิเทศได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนนำผลการประเมินการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนา และคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนได้มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิกานต์ พันธุ์โนราช เรื่อง สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ศศิกานต์ พันธุ์โนราช, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายวินิตย์ ดวงสนาม เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561)

2. ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ โรงเรียนไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบโรงเรียนไม่ได้นำแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการนิเทศในสถานการณวิฤตใหม่ ด้านการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบผู้รับการนิเทศไม่ได้ นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใช้ในการจัดการสอนตามสถานการณวิฤตใหม่ ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนไม่มีการจัดคู่มือการนิเทศหรือแนวทางในการนิเทศของโรงเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วงศ์พันธ์ เวียงนนท์ เรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้มีนโยบายในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยยึดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทางและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมผลักดันให้สถานศึกษาในสังกัดมีการบริหารและจัดการการศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี (วงศ์พันธ์ เวียงนนท์, 2564) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศานิต โหนแหยม เรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน สามารถดำเนินการได้ในระดับมากและปัญหาการดำเนินการนิเทศที่สำคัญ ได้แก่ ไม่มีคู่มือการนิเทศภายในให้ครูใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนด (ศานิต โหนแหยม, 2560)

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สรุปผลแต่ละด้านเพื่ออภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน กำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวังในการนิเทศภายใน กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาตนเองของครูแต่ละบุคคล และรายงานการประเมินของสถานศึกษา เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการทำงานและพัฒนางานต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กำชัย ยุกติชาติ ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคภูมิใจบุรีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID PLAN) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาของครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของครูแต่ละบุคคล (SSR) และรายงานการประเมินของสถานศึกษา (SAR) เพื่อจัดเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์ผลการทำงานและพัฒนางานต่อไป เพื่อช่วยลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี (กำชัย ยุกติชาติ, 2564)

3.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผน

และพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนและปรับปรุงแผนงานนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนโดยการใช้ แบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายวินิตย์ ดวง สนาม เรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการนิเทศ ภายในโดยแบบสอบถาม ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรมีการมีกิจกรรมการ การนิเทศภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะทำงานการนิเทศภายในสถานศึกษา (สายวินิตย์ ดวงสนาม, 2561)

3.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงาน จัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศการ จัดการเรียนการสอนมาใช้ปรับปรุงการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาครู ให้ครูมีเสรีภาพในการคิดมี โอกาสพัฒนาคุณภาพของผลงาน รวมทั้งการนำศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริยา ศรีชนะ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือ ตัวแปรที่มีความหมายซึ่งสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน วิเคราะห์ถึงหลักการและความสำคัญของการพัฒนา สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจ ความต้องการและระดับพัฒนาของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (จริยา ศรีชนะ, 2563)

3.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ มี การจัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน สรุปผลการติดตาม และประเมินผลเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า คณะกรรมการดำเนินงานจะมีการสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศและรายงานความก้าวหน้า การประเมินผลการดำเนินงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารทราบความเคลื่อนไหวในการทำงานและทราบ ผลการนิเทศว่าเป็นไปในทิศทางใด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ แจ้งผลการประเมินผลการนิเทศ ภายในที่ประชุมโรงเรียนให้บุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงเมื่อจบภาคเรียนและจบปีการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลสรุปจากการวิจัย 1) สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน มีสภาพการดำเนินงานนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) สรุปปัญหาการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ พบปัญหาหนักที่สุด 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน สถานการณ์วิกฤตใหม่ พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหา ด้านการวางแผน คือ มีการกำหนดเป้าหมายและ

กำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการติดตามและประเมินผล คือ มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา ส่งผลทำให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม 2) ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจให้กับผู้ให้การนิเทศผู้รับการนิเทศและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา 3) ควรรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยสามารถนำมาเป็นสารสนเทศที่สามารถช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแก ประชาชนูทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรียา ศรีชนะ. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วงศ์พันธ์ เวียงนนท์. (2564). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 11(1), 194-206.
- ศศิกานต์ พันธโนราช. (2561). สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปิ่นมาลา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศานิต โหนแหยม. (2560). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (2565). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2565 จาก <http://www.takesa1.go.th/website/?cat=19>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.